

**LEGAL
ALERT**

DLF
ATTORNEYS-AT-LAW

АЛЬТЕРНАТИВНАЯ ЭНЕРГЕТИКА В УКРАИНЕ

Январь 2019

ЗМІСТ

Законопроект щодо «зелених» аукціонів прийнято в першому читанні	1
Тимчасове звільнення від сплати ввізного ПДВ та спрощення землевідведення для об'єктів альтернативної енергетики	6
Спрощено порядок будівництва об'єктів вітроенергетики	8

Законопроект щодо «зелених» аукціонів прийнято в першому читанні

20 грудня 2018 року Верховна Рада України прийняла за основу (в першому читанні) доопрацьований законопроект №8449-д «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії». Цей законопроект (надалі «Закон») передбачає внесення змін до Законів України «Про альтернативні джерела енергії», «Про ринок електричної енергії», «Про регулювання містобудівної діяльності».

Необхідність прийняття Закону зумовлена надто високими стимулюючими тарифами «зеленої» енергетики. Так, наприклад, внаслідок значного цінового навантаження «зелених» тарифів на оптову ринкову ціну частка оплати з Оптового ринку електричної енергії виробникам за «зеленим» тарифом у 2017 році становила 7,5%, а наприкінці 2018 року сягнула 8,2%. Високий рівень «зеленого» тарифу в Україні, особливо тарифу для сонячних електростанцій (СЕС) створює надлишкове цінове навантаження для споживачів електричної енергії України, яке буде надалі стрімко зростати з введенням в експлуатацію нових електростанцій.

При цьому за останні роки значно знизилась вартість електричної енергії, виробленої з енергії сонця. Так, за даними звіту IRENA «Renewable Power Generation Costs in 2017» одним із основних чинників такого зниження є зменшення вартості сонячних панелей на 81% порівняно з 2009 роком. Середньозважена приведена вартість електричної енергії, виробленої з енергії сонця, зменшилась протягом 2010-2017 років на 73% до 0,1 долара за 1 кВт/год.

Тобто виробництво електричної енергії з енергії сонця стає все більш конкурентним по відношенню до виробництва з традиційних джерел, навіть

без державної підтримки. Європейський досвід свідчить про зниження темпів стимулювання розвитку виробництва електроенергії з енергії сонця.

Таким чином надання державної підтримки виробникам електричної енергії з відновлюваних джерел на конкурентних засадах, а саме шляхом запровадження аукціонів, тендерів дозволяє забезпечити оптимальний рівень підтримки виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) й уникати надмірної компенсації інвесторам, відповідно, запровадження аукціонів вигідне для споживачів за рахунок зниження вартості електричної енергії з ВДЕ.

Законопроектом передбачаються наступні основні зміни:

1. Умови участі в аукціоні

Починаючи з 1 січня 2020 року отримання підтримки для суб'єктів господарювання, які реалізують у сфері ВДЕ проекти певної величини є можливим виключно за умови участі таких суб'єктів у аукціоні з розподілу квоти підтримки та їх перемоги. Розмір проектів, які повинні йти на аукціони:

- у 2020 році - проекти ВЕС (вітрові електростанції) потужністю більше 20 МВт та проекти з інших видів ВДЕ потужністю більше 10 МВт;
- у 2021 та 2022 роках – проекти ВЕС потужністю більше 20 МВт та проекти з інших видів ВДЕ потужністю більше 5 МВт;
- починаючи з 2023 року – всі проекти ВЕС потужністю більше 3 МВт (за виключенням однієї вітротурбіни) та проекти з інших видів ВДЕ потужністю більше 1 МВт.

Перевагою нової системи підтримки порівняно з існуючою системою «зелених» тарифів є:

- більш тривалий строк підтримки (20 років з дати введення об'єкту ВДЕ в експлуатацію);
- гарантований викуп у виробників всього обсягу відпущеної електричної енергії за ціною, яка буде визначена за результатами аукціону (аукціонна ціна).

Аукціони мають проводитися двічі на рік, але не пізніше 1 квітня та 1 жовтня відповідного року. Аукціони проводяться до 31 грудня 2029 року.

2. Строк дії «зеленого» тарифу

Існуюча система підтримки «зеленими» тарифами діятиме до 2030 року та поширюватиметься на:

- виробників, яким вже раніше встановлено «зелений» тариф, та суб'єктів, які до 1 січня 2020 року побудують та введуть в експлуатацію об'єкти електроенергетики (незалежно від встановленої потужності об'єкту та виду ВДЕ);

АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА

- суб'єктів, які до 31 грудня 2019 року підпишуть попередній договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом з ДП «Енергоринок», побудують та введуть відповідні об'єкти в експлуатацію протягом 2 років (для СЕС) та 3 років (для інших видів ВДЕ);
- суб'єктів, які будуватимуть після 1 січня 2020 року об'єкти електроенергетики, величина встановленої потужності яких менша за визначену законом для обов'язкової участі в аукціонах;
- споживачів електричної енергії, які відповідно до закону мають право встановлювати генеруючі установки потужністю до 500 кВт на дахах або фасадах капітальних будівель, споруд та здійснювати продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом в обсягах, що перевищує їх власне споживання.

3. Зниження «зеленого» тарифу

Щодо рівня «зеленого» тарифу для різних видів ВДЕ, проект закону передбачає:

- у 2020 році зниження рівня «зеленого» тарифу для СЕС на 25% з подальшим зменшенням ще на 2,5% кожного року протягом 3 років (чинний закон передбачає 10% зниження тарифу у 2020 році);
- у 2020 році для ВЕС зменшення рівня тарифу на 10% з подальшим зменшенням ще на 1,5% кожного року протягом 3 років (чинний закон передбачає 10% зниження рівня тарифу у 2020 році).

Запропонований рівень зменшення «зеленого» тарифу ґрунтується на розрахунках Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, даних IRENA щодо рівня зменшення капітальних витрат (CAPEX) по проектах будівництва СЕС, ВЕС.

4. Початок проведення аукціонів

Аукціони проводитимуться з метою визначення суб'єктів господарювання, які матимуть право на підтримку. Аукціони проводяться в електронній торговій системі відповідно до порядку проведення аукціонів, що його затвердить Кабінет Міністрів України (протягом трьох місяців від набрання Законом чинності).

Перші аукціони проведуть у 2020 році для розподілу квоти 2020 року. Кабінету Міністрів України доручено забезпечити проведення у 2019 році пілотного аукціону (протягом шести місяців від набрання Законом чинності).

При цьому Кабінет Міністрів України до 1 грудня 2019 року має встановити щорічні квоти державної підтримки на наступні 5 років.

5. Квоти, що виставляються на аукціон

На аукціоні розподіляється щорічна квота підтримки (визначений на відповідний рік обсяг потужності об'єктів ВДЕ, в межах якого суб'єктам господарювання гарантується підтримка з боку держави). Кожного року, не

пізніше 1 грудня, Кабінет Міністрів України встановлює щорічні квоти на наступні 5 років, що має забезпечити передбачуваність для суб'єктів ринку при плануванні та реалізації проектів у сфері ВДЕ.

Розміри щорічних квот визначатимуть на основі цільових показників розвитку відновлюваної енергетики, встановлених міжнародними зобов'язаннями України, Енергетичною стратегією України, та з урахуванням результатів оцінки оператора щодо системи передачі відповідності (достатності) генеруючих потужностей та плану розвитку системи передачі. У щорічній квоті визначаються окремо частки для проектів СЕС, проектів ВЕС та проектів з інших видів ВДЕ.

Відповідальним за організацію та проведення аукціонів є гарантований покупець. На сьогодні Гарантованим покупцем є відокремлений підрозділ ДП «Енергоринок» – Філія «Гарантований покупець». Основним завданням діяльності філії є створення передумов для утворення державного підприємства, яке буде виконувати функції гарантованого покупця у новому ринку електричної енергії.

6. Забезпечення конкуренції

Для забезпечення конкуренції на аукціонах:

- обмежується обсяг щорічної квоти, що може бути придбаний одним учасником аукціону самостійно або разом з іншими учасниками, з якими він має спільного кінцевого бенефіціарного власника, – не більше 25% щорічної квоти;
- порядок проведення аукціонів повинен передбачити механізм забезпечення конкуренції у випадках, якщо під час проведення аукціону буде встановлено факт відсутності належного рівня конкуренції.

7. Забезпечення участі в аукціоні – банківська гарантія

Для забезпечення належної конкурентної поведінки учасників аукціону, законопроект передбачає подання учасниками безвідкличної банківської гарантії для участі в аукціоні та в разі набуття прав на підтримку, внесення додаткової банківської гарантії в якості забезпечення виконання зобов'язань за договором, що укладається між переможцем аукціону і гарантованим покупцем.

Розмір банківської гарантії за участь в аукціоні розраховується із розрахунку 5 000 євро за 1 МВт потужності, у розподілі якої має намір брати участь суб'єкт господарювання. Додаткова банківська гарантія розраховується із розрахунку 10 000 євро за 1 МВт потужності, щодо якої переможець аукціону забезпечує виконання зобов'язань перед гарантованим покупцем.

8. Переможець аукціону

Переможцем аукціону визнається учасник, який запропонував найнижчу ціну електричної енергії, за якою такий учасник готовий здійснювати виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії та її продаж в енергосистему (аукціонна ціна).

При цьому законопроект встановлює граничний розмір аукціонної ціни на рівні «зеленого» тарифу, встановленого законом для об'єкту відновлюваної енергетики відповідної категорії.

Аукціонна ціна фіксується шляхом перерахування в євро станом на дату проведення аукціону за офіційним валютним курсом Національного банку України на зазначену дату.

9. Строк введення в експлуатацію об'єкту ВДЕ переможцем

Переможець аукціону бере на себе зобов'язання збудувати та ввести об'єкт відновлюваної енергетики в експлуатацію протягом 2 років для СЕС та 3 років для об'єктів з інших видів ВДЕ з дати підписання договору, що укладається за результатами аукціону.

Якщо протягом встановленого строку об'єкт не введений в експлуатацію та не здійснює відпуск електричної енергії в енергетичну систему, укладений за результатами аукціону договір втрачає силу, а зобов'язання за безвідкличною банківською гарантією виконуються на користь гарантованого покупця.

10. Чинність нових технічних умов для ВДЕ

Для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з ВДЕ, технічні умови є чинними:

- для об'єктів СЕС не більше двох років з дня їх видачі незалежно від зміни замовника;
- для об'єктів інших видів ВДЕ – не більше трьох років з дня їх видачі незалежно від зміни замовника.

Якщо замовник є суб'єктом, який за результатами аукціону набув право на підтримку, технічні умови для об'єкту ВДЕ, видані такому замовнику, є чинними на строк виконання зобов'язань щодо будівництва та введення об'єктів ВДЕ в експлуатацію.

11. Чинність виданих технічних умов

Технічні умови для об'єктів ВДЕ, видані більше ніж за два роки до дня, з якого Закон набирає чинності, є чинними:

- для об'єктів СЕС – не більше одного року з дня чинності Закону;
- для об'єктів інших видів ВДЕ – не більше двох років з дня чинності Закону.

Технічні умови, видані раніше, ніж за два роки до дня чинності Закону втрачають свою силу, якщо на момент чинності Закону суб'єкт господарювання не має зареєстрованої декларації про початок виконання будівельних робіт або дозволу на виконання будівельних робіт щодо відповідного об'єкта.

Технічні умови, видані менше ніж за два роки до дня набрання чинності Законом є чинними:

- для об'єктів СЕС – не більше двох років з дня набрання чинності Законом;
- для об'єктів інших видів ВДЕ – не більше трьох років з дня набрання чинності Законом.

Слід зазначити, що законопроект прийнято лише в першому читанні, до моменту остаточного прийняття Закону можуть бути внесені зміни.

Тимчасове звільнення від сплати ввізного ПДВ та спрощення землевідведення для об'єктів альтернативної енергетики

1 січня 2019 року набули чинності зміни до Податкового кодексу України, передбачені Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» від 23 листопада 2018 року (з уточненнями від 6 грудня 2018 року).

Ці зміни, зокрема, передбачають (1) тимчасове звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України обладнання, що використовується під час будівництва об'єктів альтернативної енергетики, та (2) спрощення землевідведення для розміщення об'єктів альтернативної енергетики.

1. Тимчасове звільнення від сплати ввізного ПДВ

Тимчасово (до 31 грудня 2022 року) звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції із ввезення на митну територію України окремих товарів (згідно товарних підкатегорій УКТ ЗЕД). До товарів, що звільняються від сплати ввізного ПДВ, належать:

Код УКТ ЗЕД	Назва згідно УКТ ЗЕД	Пояснення
8502 31 00 00	Електрогенераторні установки та обертові електричні перетворювачі вітроенергетичні	Установки для виробництва електроенергії з енергії вітру

8504 23 00 00	Трансформатори електричні, статичні перетворювачі електричні (наприклад, випрямлячі), котушки індуктивності та дроселі потужністю понад 10 000 кВ·А	Обладнання, необхідне для будівництва електростанцій, зокрема, що виробляють електроенергію з ВДЕ
8504 40 88 00	Перетворювачі статичні потужністю понад 7,5 кВ·А	
8541 40 90 00	Прилади напівпровідникові фоточутливі, включаючи фотогальванічні елементи, зібрані або не зібрані у модуль або вмонтовані чи не вмонтовані в панель	Елементи, які використовуються в виробництві електроенергії з енергії сонця

Ці нововведення запроваджено зміною п. 64 Перехідних положень Податкового кодексу України, вони суттєво спрощують та здешевлюють будівництво об'єктів, що виробляють електроенергію з енергії вітру та сонця (ВЕС та СЕС).

За загальним правилом, датою, коли виникають податкові зобов'язання зі сплати ПДВ при ввезенні на митну територію України, є дата подання митної декларації. База оподаткування визначається на основі договірної вартості товарів, але не нижче митної вартості цих товарів.

Ставка податку від бази оподаткування становить 20%.

Таким чином до 31 грудня 2022 року податок на додану вартість у разі ввезення основного обладнання для будівництва СЕС та ВЕС не сплачується.

2. Спрощення землевідведення для розміщення об'єктів альтернативної енергетики

Це спрощення відбулося шляхом внесення змін до Закону України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів».

Зокрема, до статті 14 цього Закону внесено зміни, які дозволяють на землях категорії «землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення» (пункт "ж" ч. 1 ст. 19 Земельного кодексу України), розміщувати об'єкти альтернативної енергетики, що використовують відновлювані джерела енергії (енергія сонячна, вітрова, аеротермальна, геотермальна, гідротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів), незалежно від цільового призначення таких земельних ділянок.

Це дозволить розміщувати (будувати та використовувати) об'єкти альтернативної енергетики на земельних ділянках без розробки нових проектів землеустрою щодо їх відведення. Достатньо, щоб існуюча земельна

ділянка відповідала категорії «землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення».

Такі зміни значно спрощують будівництво об'єктів, що виробляють електроенергію з ВДЕ, оскільки зменшують участь місцевих органів в підготовці необхідної документації, що, своєю чергою, значно знижує строк до початку будівництва об'єктів ВДЕ.

Найбільше вигоди ці зміни дають особам, які планують на своїй земельній ділянці додатково розмістити об'єкт альтернативної енергетики (наприклад, підприємствам для розміщення біогазових установок сільськогосподарськими підприємствами).

Спрощено порядок будівництва об'єктів вітроенергетики

4 жовтня 2018 року набрав чинності Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо інвестиційної привабливості будівництва об'єктів відновлюваної енергетики» від 4 вересня 2018 року. Цей Закон передбачає внесення змін до Закону «Про регулювання містобудівної діяльності».

Нагадаємо, що чинне законодавство передбачає поділ усіх об'єктів будівництва за трьома класами наслідків (відповідальності) – від СС1 до СС3 (раніше був поділ на п'ять класів складності будівництва).

Клас наслідків (відповідальності) будівель і споруд – це характеристика рівня можливої небезпеки для здоров'я і життя людей, які постійно або періодично перебуватимуть на об'єкті або які знаходитимуться зовні такого об'єкта, матеріальних збитків чи соціальних втрат, пов'язаних із припиненням експлуатації або з втратою цілісності об'єкта. Від виду класу наслідків залежить складність та кількість необхідної документації та порядок здійснення будівництва.

Зміни до законодавства спрямовані на попередження зловживань у сфері будівництва, а також на збільшення привабливості будівництва об'єктів альтернативної енергетики, зокрема об'єктів, які виробляють електроенергію з енергії вітру.

Відповідно до законодавства України, експертиза проектів будівництва проводиться, серед іншого, в частині дотримання екологічних норм. Крім того, така експертиза є обов'язковою для об'єктів будівництва, які підлягають оцінці впливу на довкілля (згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля»). Таким чином, виникало дублювання державних узгоджувальних процедур. Тому, з огляду на набрання чинності Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (чинний з 18 грудня 2017 року) уточнень потребували правові положення Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» стосовно обсягів обов'язкової експертизи проектів будівництва,

щодо яких отримано позитивний висновок уповноваженого органу з оцінки впливу на довкілля.

Також необхідно зазначити, що об'єкти електроенергетики, зокрема, які виробляють електричну енергію з енергії вітру, за своєю природою не належать до будинків чи споруд як таких. Це конструкції, що складаються із збірних елементів, якість яких підтверджена та сертифікована виробником. З огляду на це, з метою забезпечення більш прозорого та зрозумілого для інвестора механізму розподілу об'єктів за класами наслідків (відповідальності) потребував уточнення порядок визначення оцінки рівня матеріальних збитків чи соціальних втрат, пов'язаних із припиненням експлуатації або втратою цілісності об'єктів, спорудження яких здійснюється без залучення державних капіталовкладень.

Згідно з новим Законом до розрахунку збитків під час визначення рівня матеріальних збитків чи соціальних втрат тепер не належать збитки замовників будівництва, які будують об'єкти без залучення коштів державного або місцевого бюджетів, кредитних коштів, наданих під державні гарантії, коштів державних та комунальних підприємств, бюджетних установ.

Також у переліку характеристик об'єкта, за наявності він не може належати до класу СС1, зроблено виняток для об'єктів, які виробляють електричну енергію з енергії вітру (за умови позитивного висновку уповноваженого органу з оцінки впливу на довкілля). Крім того, об'єкти, що виробляють електроенергію з енергії вітру, будівництво яких було розпочато за старим законодавством та яким присвоєно III категорію складності, тепер не належать до класу СС2. Таким чином об'єкти, що виробляють енергію з енергії вітру, тепер можна зараховувати до класу наслідків СС1.

Закон значно спрощує процедуру отримання дозвільних документів для початку будівництва об'єктів, що виробляють енергію з енергії вітру, та створює сприятливі умови для інвестування та розвитку вітроенергетики в Україні.

Контактні особи:

Ігор Дикунський, LL.M., партнер
igor.dykunskyy@DLF.ua

Дмитро Сикалюк, юрист
dmitriy.sykaluk@DLF.ua

Legal alert містить короткий огляд поточних змін в українському законодавстві та не може вважатися юридичною консультацією. Для отримання детальнішої інформації або рекомендацій щодо конкретних питань, просимо звернутися до вказаних контактних осіб або скористатися формою зворотного зв'язку на нашому сайті.

Legal alert – безкоштовне електронне видання. Якщо Ви більше не хочете його отримувати, будь ласка, надішліть короткий лист на info@DLF.ua

---

DLF attorneys-at-law

IQ Бізнес-центр | вул. Болсуновська, 13-15 | 01014 Київ | www.DLF.ua | info@DLF.ua
T +380 44 384 24 54 | F +380 44 384 24 55